

МВС України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Громадська спілка «Глобальний центр взаємодії
в кіберпросторі»

ПРОТИДІЯ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ
ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Харків, 18 травня 2021 року)

Харків
2021

*Друкується згідно з рішенням оргкомітету
за дорученням Харківського національного університету внутрішніх справ
від 17.03.2021 № 46*

Протидія кіберзлочинності та торгівлі людьми : зб. матеріалів міжнарод.
П83 наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 травня 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т
внутр. справ ; ГС «Глобальний центр взаємодії в кіберпросторі». – Харків :
ХНУВС, 2021. – 92 с.

У матеріалах конференції окреслено найбільш актуальні проблеми протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми на сучасному етапі; проаналізовано питання правового та організаційного забезпечення протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми, кримінально-правові, процесуальні та криміналістичні аспекти протидії цьому негативному явищу; розглянуто відповідний міжнародний досвід, а також кадрове забезпечення правоохоронних органів. Досліджено використання інформаційних технологій і технічних засобів у протидії кіберзлочинності та торгівлі людьми.

УДК [351.74:004](477)(08)

*Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.*

*Електронна копія збірника безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті
Харківського національного університету внутрішніх справ (<http://www.univd.edu.ua>)
у розділі «Наука», сторінка «Конференції, семінари, та круглі столи», а також
у репозитарії ХНУВС (<http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/>).*

Мордвинцев М. В., Хлестков О. В., Ницюк С. П.

Тенденції світового розвитку систем відеоспостереження
зادля забезпечення публічної безпеки 71

Носов В. В., Манжай О. В.

Зміст та методологія практичного навчання з питань кібергігієни 72

Орлов Р. Р., Грищенко Д. О.

Основні тренди у сфері кібербезпеки з захисту банківських платежів 74

Тулупов В. В.

Використання методів соціальної інженерії для отримання інформації
шахрайським шляхом..... 75

Semenov S., Liqiang Zh., Weiling C.

The software security testing first stage mathematical model 77

Соляник Т. М., Большов Р. С.

Технологія blockchain як один з сучасних методів
захисту інформації..... 78

Струков В. М., Гуділін В. В.

Захист від атак підвищення привілеїв в корпоративних
інформаційних системах..... 79

Чугай А. М., Шеховцов С. Б., Яськов Г. М.

Застосування паралельних обчислень в задачах оптимізації
інформаційних систем 83

РОЗДІЛ 4. МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Войціховський А. А.

Діяльність Ради Європи у протидії торгівлі людськими органами 85

Макаренко В. С., Макаренко П. В.

Торгівля людьми як суспільно-небезпечне соціальне явище в Південно-
Африканській Республіці 87

Мовчан А. В.

Діяльність міжнародних правоохоронних і безпекових організацій щодо
координації зусиль у сфері протидії торгівлі людьми 88

Оставчук Д., Руснак К.

Політика Республіки Молдова в області предотвращення
торговлі людьми 90

РОЗДІЛ 4.
МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРОТИДІЇ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ
ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

УДК 341.4:341.176(4)

ВОЙЦІХОВСЬКИЙ Андрій Васильович,

кандидат юридичних наук, доцент,

професор кафедри конституційного і міжнародного права факультету № 4

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ РАДИ ЄВРОПИ
У ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДСЬКИМИ ОРГАНАМИ

Торгівля людськими органами є проблемою міжнародного масштабу, яка певним чином порушує основні права і свободи людини, її гідність, і є прямою загрозою здоров'ю, фізичної цілісності і найчастіше – життя людей. Вона підриває довіру суспільства до існуючих систем трансплантації, тим самим посилює глибинну причину – дефіцит людських органів. Цей вид діяльності часто пов'язаний з діяльністю транснаціональних груп організованої злочинності, які користуються уразливим становищем донора. Міжнародні кримінальні угруповання отримують значні фінансові прибутки, зважаючи на велику прогалину між попитом на людські органи та їх пропозицією.

Торгівля людськими органами є проблемою, яка вимагає реагування з боку держав і міжнародних організацій. У зв'язку з цим у межах Ради Європи була прийнята ціла низка міжнародно-правових актів, а саме: Рекомендація Комітету Міністрів R (97) 16 про трансплантацію печінки від споріднених живих донорів, Рекомендація Комітету Міністрів Rec (2001) 5 щодо регулювання списків очікування на трансплантацію органів та часу очікування та Рекомендація Комітету Міністрів Rec (2003) 12 про реєстри донорів органів.

Принцип, відповідно до якого тіло людини та його частини не повинні бути об'єктом отримання фінансової вигоди, є частиною правових принципів Ради Європи. Він закріплений у Резолюції Комітету Міністрів (78) 29 про приведення у відповідність законодавств держав-учасниць з питань вилучення, пересадки та трансплантації матеріалів організму людини та підтверджений Заключною декларацією Третьої конференції європейських міністрів з охорони здоров'я 1987 р., а також закріплений у ст. 21 Конвенції про права людини та біомедицину 1997 р. Згодом, цей принцип був закріплений у Додатковому протоколі до Конвенції про права людини та біомедицину про трансплантацію органів та тканин людського походження 2002 р.

Проте вирішення цієї проблеми також вимагає від держав-членів Ради Європи вчинення певних дій на національному рівні, а саме завдяки багатосторонній співпраці об'єднати зусилля міністерств охорони здоров'я, внутрішніх справ та юстиції європейських країн.

У світлі вищезазначеного 25 червня 2003 р. Парламентська асамблея Ради Європи прийняла Рекомендацію 1611 (2003) про торгівлю органами в Європі. У документі містяться рекомендації державам, які можна поділити на чотири групи: діяльність стосовно всіх держав-членів Ради Європи; діяльність стосовно так званих «країн-донорів»; діяльність стосовно так званих «країн-попиту»; діяльність стосовно відповідних органів Ради Європи.

Що стосується всіх держав-членів Ради Європи, то Комітетові Міністрів рекомендувалося запросити їх до підписання та ратифікації Конвенції про права людини та біомедицину 1997 р. та Додаткового протоколу до неї про трансплантацію органів та тканин людського походження 2002 р; Конвенції ООН про транснаціональну організовану злочинність 2000 р. та Протоколу до неї про попередження та припинення торгівлі людьми, особливо жінками та дітьми, і покарання за неї 2000 р.; Факультативного протоколу до Конвенції про права дитини у сфері запобігання торгівлі дітьми, дитячій проституції та дитячій порнографії 2000 р., а також Конвенції Ради Європи про заходи з протидії торгівлі людьми 2005 р., оскільки

проблема торгівлі людськими органами тісно пов'язана з торгівлею людьми. Згадані міжнародно-правові акти направлені на визнання загальної відповідальності за мінімізацію ризику торгівлі органами шляхом посилення існуючих механізмів співпраці на рівні Ради Європи.

«Країнам-донорам» рекомендується посилити діяльність щодо запобігання торгівлі людськими органами шляхом проведення спільно з неурядовими організаціями та відповідними міжнародними установами інформаційних компаній, викладацької діяльності, особливо у сільській місцевості, у тому числі через ЗМІ. «Країни-донори» повинні вживати заходи для встановлення нелегальних донорів та надання їм медичної реабілітації, а також покращувати рівень першої медичної допомоги. У разі необхідності держави повинні внести зміни або доповнення до кримінального законодавства щодо передбачення відповідальності осіб, винних у торгівлі людськими органами, включаючи санкції для медичного персоналу, який брав участь у нелегальній трансплантації органів, отриманих злочинним шляхом.

«Країнам-попиту» рекомендується приймати та застосовувати суворе законодавство до випадків трансплантації від неспоріднених живих донорів. Держави повинні забезпечити суворий контроль за прозорістю реєстрів органів та списків очікування, а також посилити механізми співпраці щодо включення органів до процедури донорства.

9 липня 2014 р. Комітетом Міністрів Ради Європи була схвалена Конвенція про боротьбу з торгівлею людськими органами. Цей міжнародно-правовий документ став найважливішим етапом у протидії незаконній практиці в сфері трансплантації. У поєднанні з існуючими міжнародно-правовими інструментами, спрямованими на протидію торгівлі людьми, в тому числі торгівлі людьми з метою вилучення органів, Конвенція містить комплексні рамки для протидії різним типам злочинів, пов'язаних з трансплантацією.

Конвенція має глобальний характер: вона відкрита для підписання і ратифікації не лише для держав-членів Ради Європи і держав-спостерігачів, а й для будь-якої держави світу. Церемонія підписання Конвенції відбулася в Сантьяго-де-Компостела (Іспанія) 25 березня 2015 р. Після церемонії відбулася Міжнародна конференція високого рівня, присвячена протидії торгівлі людськими органами.

З огляду на складний характер торгівлі людськими органами, для протидії цьому злочину надзвичайно важливо виходити з багатодисциплінарного підходу. Для забезпечення ефективності Конвенції, слід брати до уваги думки і зацікавленість багатьох сторін, які беруть участь у виявленні, інформуванні, розслідуваннях, запобіганні та переслідуванні подібних злочинів. Ще один найважливіший аспект Конвенції – це захист жертв, оскільки саме жертви торгівлі людськими органами знаходяться в уразливому становищі.

Найширше приєднання держав до Конвенції матиме велике значення для боротьби з цим злочином, бо в більшості випадків ці злочини мають транснаціональний характер. Конвенція надає унікальну можливість для скоординованих дій на глобальному рівні шляхом гармонізації національного законодавства, виявлення різних актів, які представляють собою торгівлю людськими органами, а також створення основ для міжнародного співробітництва.

Одержано 28.04.2021

Наукове видання

ПРОТИДІЯ КІБЕРЗЛОЧИННОСТІ ТА ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Харків, 18 травня 2021 року)

Відповідальні за випуск: *О. В. Манжай*
Комп'ютерне верстання: *К. О. Сологуб*

Формат 60x84/8. Ум. друк. арк. 10,7. Обл.-вид. арк. 7,4.
Тираж 10 пр. Зам. № 2021-14.
Видавець і виготовлювач –
Харківський національний університет внутрішніх справ,
просп. Л. Ландау, 27, м. Харків, 61080.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3087 від 22.01.2008.